

Stanowisko Rady Dyrektorów Jednostek Naukowych PAN w sprawie zasad i kryteriów ewaluacji jednostek naukowych

W odpowiedzi na postulaty oddzielnego ewaluowania instytutów Polskiej Akademii Nauk i jednostek uczelnianych, Rada Dyrektorów Jednostek Naukowych PAN (RDJN PAN) stoi na stanowisku, że **NAUKA jest JEDNA** i wyraża przekonanie, że tak powinno pozostać.

Wszystkie jednostki naukowe w Polsce są elementami spójnego systemu, w którym, poza prowadzeniem badań naukowych, powierzono im różne, komplementarne zadania. W uczelniach wyższych jest to działalność dydaktyczna służąca kształceniu studentów i przyszłych kadr naukowych. Z kolei instytuty PAN prowadzą działalność dydaktyczną na III poziomie kształcenia w postaci szkół doktorskich, ale przede wszystkim prowadzą badania podstawowe i realizują wieloletnie zespołowe zadania statutowe. Efektem tych działań jest nowa wiedza o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktach oraz zaawansowana infrastruktura badawcza obejmująca m.in. aparaturę, kolekcje (przyrodnicze, archeologiczne, dokumentacyjne). Gromadzone, opracowywane i udostępniane w instytutach PAN wielkie repozytoria różnego rodzaju zasobów naukowych stanowią nieoceniony materiał badawczy i edukacyjny, z którego korzysta całe środowisko naukowe, a także szerokie kręgi społeczeństwa.

Formułowana publicznie opinia, jakoby instytuty PAN były w swojej działalności naukowej uprzywilejowane, rozmija się ze stanem faktycznym. Instytuty funkcjonują w warunkach niestabilnego i niewystarczającego finansowania, którego podstawowym źródłem jest subwencja. Ten fakt uzależnia instytuty PAN w sposób całkowity od wyników ewaluacji. Ponadto program Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza (IDUB) poprzez preferencyjne finansowanie stworzył najlepszym uczelniom wyższym znakomite warunki rozwoju, włącznie z możliwością tworzenia zespołów czysto badawczych. Fakt, że na 65 kategorii A+ (przed odwołaniami) aż 47 przypadło uczelniom, jest tego najlepszym potwierdzeniem. Polska Akademia Nauk nie została niestety w tym programie uwzględniona.

Odrębne ewaluowanie instytutów PAN nie jest możliwe z uwagi na zbyt małą (niekiedy jednostkową) reprezentację podmioto-dyscyplin. RDJN PAN proponuje zatem rozwiązanie polegające na zachowaniu obecnie przyjętego sposobu wyznaczania wartości referencyjnych (tj. na podstawie wyników uczelni wyższych), a następnie kwalifikowaniu podmioto-dyscyplin jako kandydatów do kategorii A+:

- w uczelniach - w odniesieniu do najlepszego wyniku w danej dyscyplinie w grupie uczelni;
- w instytutach PAN - w odniesieniu do najlepszego wyniku w połączonej grupie obejmującej uczelnie i instytuty PAN.

Tym samym uczelnie wyższe nie byłyby bezpośrednio porównywane z instytutami PAN. Należy jednak podkreślić, że w opinii RDJN PAN **istotą ewaluacji powinno być bezwzględne**

wskazanie jednostek naukowych, w których poziom badań w danej dyscyplinie jest najwyższy, w oparciu o te same kryteria i niezależnie od typu jednostki naukowej.

RDJN PAN opowiada się ponadto za:

- ścisłym powiązaniem liczby N, wykazywanej przez jednostki naukowe w kolejnych latach objętych ewaluacją, z liczbą N uwzględnianą przy obliczaniu wysokości subwencji, co ograniczy praktyki manipulowania liczbą N i sztucznego jej zaniżania,
- wprowadzeniem warunku zatrudniania przez ewaluowane jednostki naukowe średnio co najmniej 12 pracowników naukowych w całym okresie objętym ewaluacją.

Przewodniczący
Rady Dyrektorów Jednostek Naukowych PAN

prof. dr hab. inż. Tadeusz Burczyński

Warszawa, 23-27.02.2023